

Fig. 204.
Der arbejdes
med
trykluftredskaber.

**Announcing New And Revolutionary
GRAVE DIGGING MACHINE**

Showing the lightness and portability of typical installation which has the following advantages:

1. Facilitates rapid digging of graves by removing major portion of earth and thus taking away the back breaking nature of this job. No grubbing—No picks, etc.
2. Rapid installation of loadstone and tombstone foundations.
3. Running of water pipe, gas pipe, electric and telephone conduit under cemetery streets and lawns with clean, dry and straight holes.
4. Rapid setting of posts for fencing.
5. Easy application for fertilizing tree and shrub roots.
6. Improves the morale of labor.

KA-MO TOOLS, INC. 2121 SOUTH TROY STREET
CHICAGO 23, ILLINOIS

Fig. 205.
Maskine til
gravkastning.

The American Cemetery

Tanker og betragtninger

Kirkegårdsinspektør H. D. Ørsled-Hansen

At blade igennem en årgang af det fornemme amerikanske kirkegårdstidsskrift, hvis titel er sat herover, er ikke kedeligt. Hvert nummer bringer på sine o. 70 sider læseren såvel artikler af rent faglig interesse som stof af mere let og foreningsmæssig art. Dertil et utal af illustrationer og sidst, men ikke mindst en rigdom af annoncer, mere eller mindre »amerikanske« i deres opsætning og udformning. Det hele blandet på en sådan måde, at læseren under alle omstændigheder holdes vågen.

Man studerer f. eks. en artikel, der beskriver kirkegården »Old West Laurel Hill« ved Philadelphia (april 1948), og på samme side, som den yderst saglige artikel slutter, dækkes næsten en halv side af et billede, der viser en fornemt smykket kiste omgivet af træer og bregner, tilsyneladende hensat til bisættelse.

Det, der fanger øjet, er imidlertid en legemsstor, grinende klovn udskåret i træ eller pap opstillet for enden af kisten. Han er smagfuldt udstyret med højhalset bluse, damebukser og fodboldstøvler og dekoreret med en vældig krans over skulderen og en buket blomster i hånden. Under billedet følgende tekst: »En klovns sidste ønske. — Da Ginger Gillard, Chicago circus' klovn, fornylig døde, anbragte familie og venner et legemstort portræt af mr. Gillard klædt i hans klovndragt ved siden af hans kiste. Det var overensstemmende med mr. Gillards ofte udtalte ønske«.

Et så makabert choc risikerer vi ikke i »Vore Kirkegårde«.

Det er måske mindre mærkeligt, at bladet bringer billedet, end at situationen i det hele taget kan forekomme. Det vilde være utænkeligt herhjemme.

Eller hvad mener man om en reklame for en sindrig sækemaskine for kister. På en helsidesannonce med tekst vises apparatet bag et forhæng, der holdes til side af to diminutivt påklædte korpiger!

Ind imellem den slags viser talrige annoncer i tekst og billeder den omfattende brug af tekniske hjælpemidler, der er betegnende for amerikansk arbejdsform. Der

kan næsten ikke tænkes den ting, som ikke udføres helt eller delvis ved maskinkraft, det være sig gravkastning (se fig. 204 og 205), klipning, slåning, rivning, gravning, transport og hvad ellers nævnes kan (se fig. 207 og 208), sænkeapparater, bisættelsestelte (se fig. 206, o. s. v.).

Spørger man herefter, om vi da er langt tilbage i den retning, bliver svaret, at vi i hvert fald nok er længere tilbage, end vi burde være. Det ligger i sagens natur, at man i Amerika med dets vældige marked kan fremstille utallige større og mindre maskiner og maskindrevne redskaber til en pris, som forbrugeren kan acceptere, men som hos os med de begrænsede afsætningsmuligheder ville blive uoverkommeligt dyre. Men vi har dog på vort hjemlige marked adskillige ting, som sikkert burde udnyttes i højere grad, end det er tilfældet.

En kirkegård skal ikke have så forfærdeligt store græsarealer, før det betaler sig at anskaffe en motordrevet plæneklipper. Den skal ikke have så forfærdeligt mange og lange hækrækker, før det betaler sig at anvende elektrisk eller motordrevet hækklipper, eller fejmaskine til asfaltgange og -veje eller regnemaskine på kontoret eller hvad man nu kan nævne af ting, som tjener til at gøre arbejdet morsommere, lettere og hurtigere, så der vindes tid, der kan udnyttes til udførelse af arbejder, man ellers aldrig vil kunne nå med den samme arbejdsstyrke.

Naturligvis kan man ikke kritikløst købe ind af maskiner. Forud må gå en nøgtern og fornuftig beregning, og en sådan — tror jeg — vil vise, at vi herhjemme i for ringe grad udnytter teknik og snilde, hvad enten det så skyldes mangel på fremsyn og fantasi eller er udslag af misforstået sparsommelighed.

Amerikanske kirkegårde er (såvidt vides) for størstedelen i privat eje. De drives således helt igennem forretningsmæssigt, og dette giver anledning til anvendelse af reklameformer og forretningsmetoder, som ikke alle ville falde i god jord hos os.

Og dog kan der også i disse findes ting, som maner til eftertanke, ting, som det vel var værd at overveje muligheden for at overføre og i tillempet form bringe i anvendelse herhjemme.

Jeg tænker her bl. a. på en artikel af mr. A. Wendell Drollet, forretnings-

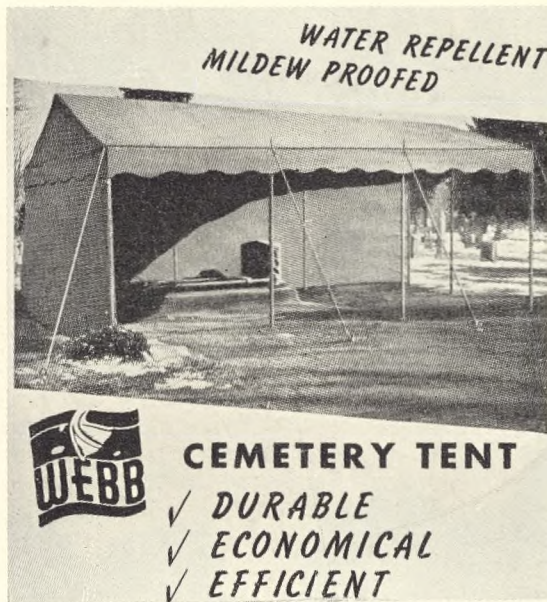

Fig. 206.
Telt for bisættelses-
ceremonier.

fører ved Blue hill cemetery, Braintree, Mass.

Mr. Drollet beskæftiger sig i sin artikel med salg af gravstedjord, idet han skelner mellem »for-salg« og salg i det øjeblik, jorden skal benyttes. »Forsalg« sker ved, at man på forretningsmæssig måde, ved reklame, ved brochurer, ved agentvirksomhed o. s. v. sælger sin vare, nemlig gravstederne, før brug er aktuel.

»Skulle der heri være noget som helst utiltalende eller u-etisk?« spørges der, og

Fig. 207.
Motoriseret form
for
trillebor.

Fig. 208.
Motorplæneklipper
mellem grave.

Fig. 209.
Typisk amerikansk
kirkegård.

mr. Drollet besvarer spørgsmålet med et bestemt nej, idet han bl. a. hævder, at det må være helt rigtigt og korrekt at anbefale og råde mennesker til at købe noget i tide, som de med absolut sikkerhed vil få brug for en dag og henviser til den byrde, man herved letter enken for på »den frygteligste dag i hendes liv«, når hun blot kan sige til begravelsesvæsenets direktør: »Vort gravsted ligger på Blue hill kirkegård, — — min mand og jeg udtog det sammen for tre år siden«. 85 pct. af jordsalget på Blue hill kirkegården foregår i hjemmene.

Der forekommer mig at være noget uhyre menneskeligt tiltalende og værdifuldt i det citerede. Det er jo sådan, at tanke på og tale om døden for mange mennesker er noget, de skyder fra sig med ubehag. Men der *er* noget godt og rigtigt i dette, at ægtefæller ikke viger tilbage for at drøfte disse ting sammen, mens tid er, således at den efterlevende ikke i sorgens øjeblik skal tvinges til alene at tage

stilling til alle de praktiske anliggender, der skal ordnes.

Skulle man herhjemme agitere for »for salg«, skulle det ikke være af forretningsmæssige grunde, men alene af menneskelige hensyn, og det måtte gøres på overordentlig taktfuld måde.

I den forbindelse vil jeg gerne give udtryk for en tanke, der længe har optaget mig, nemlig den, at der ved et kunstnerisk og teknisk samarbejde mellem mænd og instanser, der måtte have forståelse af sagens betydning, måtte kunne skabes en meget smuk, belærende og tankevækkende kortfilm om kirkegårde. En film, der i tekst og tale skulle give et indtryk af dansk kirkegårdskultur og samtidig mane til eftertanke i spørgsmål om liv og død. Den økonomiske side af sagen må vel kunne klares ved støtte fra staten og andre kilder, der yder støtte til kortfilm af kulturel værdi.

Svendborgs nye urnelund

Skolebestyrer Magnus Lund

Der er nu forløbet mere end otte år, siden Svendborgs kirkegårdsbestyrelse (11. oktober 1943) vedtog at købe et areal på 2120 kvadratmeter, der stødte op til byens hovedkirkegård netop der, hvor det i 1938 indviede *urnegårdsanlæg* ligger, for på det nye areal at anlægge Danmarks første *urnelund*.

Men 1943 var i krigens år, og kort efter købet blev der beordret anlagt bunkers på en del af arealet, og dermed var der indtil videre sat en stopper for anlægget. Svendborg fik ikke Danmarks første urnelund.

Endelig i november 1945 vedtoges planerne for Svendborgs nye urnelund (se fig. 212), udført af Svendborg-arkitekten, m. a. a. *Andreas Jensen*, der også havde tegnet den ovenfor nævnte urnegård og ligeledes det i 1932 indviede krematorium, og dermed var arbejdet lagt i de bedst mulige hænder (jvnf. VK. XVII, pag. 20).

Der skulle dog gå to år, inden det lykkedes at få bunkeren væk, og da dette var sket, dukkede nye hindringer frem.

Men i 1951 blev arbejdet færdigt, og har det stået på i samfulde otte år, kan